

Ansamblul de operă în stil Beijing din Republica Populară Chineză

Oameni, spirite, animale, culori amețitoare, mișcare — vibrație în spațiu, oprită ca o lamă de oțel tremurând în încordare, sunet percutant, țiuitor, insuportabil, zgâriind auzul, muzică „cuneiformă” asaltată de imagini, alfabet sonor ce-l pot asemăna literelor săpate de un condei ascuțit pe o tăbliță imaculată pentru spirital european.

Simțurile, toate, lovite, bruscate, nervii — incalzați de un strălucitor, ascuțit, fin bisturlu al unui cod ideatic necruțător, torturant, voluptuos, incântător; feele a minții, luxurianță a senzațiilor, salt mortal al teatrului total, al teatrului viu,

deopotrivă tradițional și contemporan, umbră și substanță, vis și realitate, zbor și încâtușare, viață și moarte, duh și materie...

Beteie a simțurilor, mister al insondabilei Asii, vibrație muzicală a spiritului...

Opera chineză în stil Beijing ne readuce într-o existență primordială, la un balet al arhetipurilor umane, cu o frenezie egalată de certitudinea că omul există de mil de ani pe pământ și va exista atâta timp cât își va înțelege condiția: atâta timp cât va lupta — spadă a timpului mitic —, într-o lume amenințată continuu de Impostură, de Nedreptate, de Aberație; atâta timp cât va iubi, adică va trece riul înghețat, riul iute al patimilor absurde, iar Salamandra albă a sacrificiului etern și vigurosul Rege al maimuțelor — veșnic treaz într-o lume de iluzie, de descompunere a spiritului mort — vor veghea asupra grăunțelii cosmice, asupra picăturii universale de adevăr primordial, etern și inalienabil.

Lección teatrală antropologică, din seria Kathakali, Nô, Kabuki, venită din cortegiul somptuos al Asiei milenare, opera în stil Beijing, ne poartă într-un tărâm mitic, ne duce în universul rarefiat al tinereții veșnice și ne prezintă o tradiție

---

Scenă din opera „Regele maimuțelor”

ne-viciată, limpede, vibrantă, emoționantă. Filozofie teatrală și Teatru filozofic — experiență fascinantă, vis, zbor, vibrație, viață, spirit, adevăr imuabil.

Culorile, codificate riguros prin costum și machiaj, comunică spectatorului calitățile și defectele personajelor. Codul moral e milenar. Însăși textura materialului exprimă un limbaj delicat: Salamandra albă se învâluie în mătase pentru a-și clama puritatea, căci un costum din pânză albă ar fi însemnat doliu. Mângâietoarea mătase roșie care flutură pe trupul subțire, agil, al slujnicei Yang Paifeng, războinica focului din **Infruntarea lui Jiao Zan**, semnalizează starea de grație a eroinei, căci un costum din bumbac stacojiu ar fi denunțat un criminal sau un condamnat la moarte. Regele maimuțelor își trădează natura sălbatică prin galbenul crud al veșmintului. El își apără prietenii dansînd, imponderabil în aer ca un Nijinski, și ne amintește surprinzător de Arlecchino al lui Marcello Moretti; aceeași culoare într-un alt context, pusă pe un personaj uman, ar fi anunțat cruzime malefică.

Opera Beijing aduce Omul, Actorul pe o scenă goală, mobilată sumar, în treacăt, și face din el, din Om, din Actor, creatorul lumii. Bărbatul (Cheng) trece prin vârste și condiții diverse: Siao-Cheng

(june prim), ca tânăr călugăr budist, ce dovedește o incredibilă stăpînire a tuturor mijloacelor de expresie ale actorului total; Wou-Cheng (războinicul) ce luptă cu genii ale Răului și ale Morții; Lao-cheng (bătrînul cu barbă), uneori clovnul canavalei, asigură în acest caz intermediiile comice și este îmbrăcat în brun.

Femeia-Tan este pură și castă (ts'Ing-yi) ca acea tînără călugăriță care învață, trecînd riul, cea mai simplă lecție de viață. Este de proastă condiție (Bona-tan) cînd apare într-una din încățișările reginei strigător. Strălucește într-un joc al sulitei de bambus și deopotrivă al minții, în războinica (Wou-tan) Yang Paifeng; este demnă, ninsă de ani (Sao-tan) în opera **Regele maimuțelor**.

Tinerii vorbesc în falset, personajele cu fețe pictate (tsing) folosesc vocea guturală, iar personajele vîrstnice și comice, vocea naturală.

Inteligența, acrobația fizică și spirituală scormonesc simțurile și mințile spectatorilor încințați, vrăjiți de culoare, muzică, ritm, perfecțiune.

O lecție de teatru esențial care ne poartă la origini pentru a ne dărui prezentului, reconfortați de apa vie a Artel.

Cătălina BUZOIANU

NOTE

Un interesant caiet teatral

După *Caietul Teatrului Național*, ambiționînd cu îndreptățire să contribuie la istoriografia primei noastre scene, apare un fermecător „caiet” de divertisment, *Cortina, supliment la programul Teatrului „Nottara”* (coordonator — Alecu Popovici).

Este o publicație de tip magazin, cu inspirate caereuri rebusistice (autori — Toma Michinici, Mitică Chimon, Mihai Pătrașcu, dr. Nicolae Andrei), cu „piluile”, parodii, catrene liric-anecdote, replici, fișe de dicționar umoristice (semnate de Fred Firea,

Mircea Croitoru, Napoleon Crețu, Al. D. Lungu, D. C. Mazilu, Mircea Micu, Ion Dianu, D. Dinulescu, Liliana Liciu etc.), și are menirea să înlesnească o delicată intimitate cu arta teatrului, celor mai diverse categorii de spectatori. Căci și astfel, într-un inteligent și vesel dialog, se poate vorbi despre viața sub reflectoare, despre fascinația ei.

Cortina aduce la rampă și poezie, proză scurtă, caricaturi. Poezii consacrați, actorii Cristina Tacol și Ștefan Radof pun în stăruiele lor ceremonii de scenă, sub fardul cărora vibrează adîncul Idei lirice. Adrian Pîntea, Val. Săndulescu, Victor Ștremgaru, în tonalitatea tabletei, fixează preocupări de prozator. Desenele lui Horațiu Mălăele, în tușe parodice, interpretează fizionomii familiare stalurilor.

De la George Vraca se comunică un text inedit

despre C. Nottara, cu scilicitoare observații caracterologice. Virgil Stoescu își amintește „una din replicile lui Nicolae Gărdescu”, iar Alecu Popovici „călătorește” prin anii și stagiunile prestigiosului așezămînt. „Un conflict de răsurnet” în vechiul Paris teatral este amîntit cu vervă de Mihai Crișan. Despre marii directori ai scenelor din bulevardul Magheru, George Vraca și Hora Lovinescu, scriu cu emoție Doina Papp și Oana Cătălina Popescu.

Cum se înțelege și din vibrantul „cuvînt” al directorului de azi, valorosul scriitor Ion Brad, publicația Teatrului „Nottara” este redactată, într-adevăr, în dragostea și respectul pentru public, pentru cultura teatrală. Este, pentru *Cortina* de la „Nottara”, un argument de longevitate.

I. N.